

Khởi nghiệp nông nghiệp xanh - Động lực tái tạo kinh tế nông thôn Việt Nam theo hướng bền vững

10:31 20/02/2026

Trong bối cảnh biến đổi khí hậu diễn biến phức tạp, yêu cầu về an toàn thực phẩm và truy xuất nguồn gốc ngày càng nghiêm ngặt, khởi nghiệp nông nghiệp xanh đang trở thành con đường phát triển tất yếu của nông thôn Việt Nam. Đây không đơn thuần là một lựa chọn kinh doanh, mà là chiến lược dài hạn nhằm nâng cao giá trị nông sản, bảo vệ môi trường và xây dựng nền kinh tế nông thôn bền vững.

Nông nghiệp xanh được hiểu là mô hình sản xuất giảm phát thải khí nhà kính, sử dụng hiệu quả tài nguyên đất, nước và năng lượng, hạn chế hóa chất đầu vào, đồng thời thúc đẩy kinh tế tuần hoàn.

Nông nghiệp xanh hướng đến mô hình sản xuất giảm phát thải khí nhà kính, sử dụng tiết kiệm tài nguyên đất, nước và năng lượng, hạn chế hóa chất đầu vào, đồng thời thúc đẩy kinh tế tuần hoàn. Tư duy này chuyển trọng tâm từ chạy

theo sản lượng sang nâng cao chất lượng, gia tăng giá trị và đảm bảo tác động tích cực lâu dài đối với môi trường và xã hội.

Thực tế thị trường quốc tế cho thấy nhiều quốc gia và khu vực như EU, Hoa Kỳ, Nhật Bản ngày càng siết chặt các tiêu chuẩn về môi trường, lao động và nguồn gốc sản phẩm. Không ít lô hàng nông sản Việt Nam từng bị cảnh báo hoặc trả về do vi phạm quy định về dư lượng hóa chất hay không đạt yêu cầu kỹ thuật. Điều đó buộc người sản xuất và các startup nông nghiệp phải thay đổi tư duy, chuyển sang các mô hình canh tác hữu cơ, thuận tự nhiên và thân thiện với môi trường.

Khởi nghiệp trong lĩnh vực nông nghiệp xanh mang lại nhiều lợi thế rõ rệt. Việc hạn chế thuốc bảo vệ thực vật hóa học, tận dụng phụ phẩm để ủ phân hữu cơ giúp giảm chi phí đầu vào, đồng thời bảo vệ sức khỏe người sản xuất. Lợi thế về đất đai, khí hậu và giống bản địa tại mỗi địa phương cũng tạo điều kiện để nhiều mô hình khởi nghiệp chủ động nguồn nguyên liệu, tiết kiệm vốn và nâng cao khả năng tự chủ.

Không dừng lại ở khâu sản xuất, nông nghiệp xanh còn mở rộng không gian phát triển chuỗi giá trị. Nhiều hợp tác xã đã tận dụng chất thải hữu cơ để sản xuất phân bón, góp phần giảm phát thải và tối ưu chi phí. Một số mô hình sáng tạo còn chế biến thuốc bảo vệ thực vật sinh học từ các nguyên liệu tự nhiên như tỏi, ớt, gừng, vừa bảo vệ cây trồng vừa đảm bảo chất lượng nông sản khi đến tay người tiêu dùng.

Tuy nhiên, con đường khởi nghiệp nông nghiệp xanh không tránh khỏi những thách thức. Dù số lượng doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực này có xu hướng gia tăng, nhưng tỷ lệ thành lập mới vẫn chưa tương xứng với tiềm năng. Rào cản lớn nhất đến từ hạn chế về vốn, năng lực quản trị, công nghệ và khả năng tiếp cận thị trường. Các chính sách ưu đãi về thuế, đất đai tuy đã được ban hành nhưng quá trình triển khai thực tế còn nhiều vướng mắc, khiến không ít startup gặp khó khăn trong việc tiếp cận nguồn hỗ trợ.

Bên cạnh đó, hạ tầng giao thông, logistics và công nghệ thông tin tại khu vực nông thôn còn hạn chế, làm gia tăng chi phí và rủi ro kinh doanh. Thị trường tiêu thụ tại chỗ tương đối nhỏ buộc các mô hình phải mở rộng kênh phân phối, kết nối với đô thị hoặc chuyển sang thương mại điện tử, trong khi năng lực marketing và xây dựng thương hiệu còn yếu.

Dẫu vậy, làn sóng khởi nghiệp trở về quê đang tạo ra những cơ hội mới. Chi phí đầu tư thấp, tài nguyên sẵn có và sự gắn kết cộng đồng là những lợi thế quan trọng. Khi kết hợp được thế mạnh địa phương với tư duy kinh tế nông nghiệp

hiện đại và ứng dụng công nghệ số, nhiều mô hình quy mô nhỏ đã từng bước khẳng định vị thế trên thị trường.

Chiến lược phát triển nông nghiệp và nông thôn bền vững giai đoạn 2021–2030, tầm nhìn đến 2050 cũng nhấn mạnh yêu cầu chuyển đổi từ sản xuất nông nghiệp sang kinh tế nông nghiệp, từ đơn giá trị sang đa giá trị. Đây chính là cơ hội để các startup nông nghiệp xanh tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị, từ sản xuất, chế biến đến phân phối và xây dựng thương hiệu.

Khởi nghiệp nông nghiệp xanh vì thế không chỉ hướng đến lợi nhuận trước mắt, mà còn kiến tạo giá trị lâu dài cho môi trường, xã hội và cộng đồng nông thôn. Khi những bước đi được triển khai bài bản, kiên trì và sáng tạo, nông thôn Việt Nam sẽ không còn là vùng trũng phát triển, mà trở thành nền tảng vững chắc cho một nền kinh tế xanh, bền vững và bao trùm trong tương lai.

Hoàng Phương (t/h)